סכל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין שיכל

מסורת הש"ם

על א מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הלכה א ב והלכה טו ופ"א מהלכות פסה"מ טו ופ״א מהלכות פסה״מ הלכה כז סמג לארון שט: עד ב מיי פ״ט מהלי ביאת מקדש הלכה טו ופ״ב הלכה ז סמג לאוין שג:

תורה אור השלם

ן. ולקח הכהן מדם החטאת נ. וְלֶפֶתְּי וִיבּבוּן בֶּנְיַם וְיִנְּקְּאֵר בְּאֶצְבְּעוֹ וְנְתָּוֹ עֵל קַרְנֹת מִוְבָּח הָעלָה וָאֶת בָּל דְּמָה יִשְׁפּרְ אֵל סוֹד הַמִּוְבַּח: ויקרא ד, לד וַיִּשְׁחֲטוּ הַפְּטַח וַיִּזְרְקוּ מַיַדֶם הכהנים מפ*ל*טינזירו: נוכוְנוּרִים דה"ר לה יא

ליקוטים

הדושת היכל ואולם חדא היא. קרושות ודבל והאלם וויא ודא. לא לענין קדושה הוא אומר כן, שהרי משנה שלימה במסכת כלים (פ"א מ"ו) עשר קדושות בירושלים זו למעלה מזו ונכללו בירושלים זו למעלה מזו ונכללו ביניהם בין האולם והמזבח מקודש הימנו שאין בעלי מום ופרועי ראש נכנסים לשם היכל מקודש ממנו שאין שתויי יין נכנסים לשם, אלא לומר שכל עבודות הכשרות בהיכל כשרות באולם. (מחירי עירובין ג.) קדושת היכל ואולם חרא היא. ונפקא היכל ואולם הוא הא. הפקא מינה לענין בזיכין, דאם חשב בהלוך הבזיכין אי היכל ואולם חדא קדושה היא אין המחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ שהרי יכול להניח השלחן אצל אין המחשבה פוסלת. ועוד נפקא . מינה להא דאמרינן בהקומץ רבה הנכנס להיכל שלא בשעת עבודה חופג את הארבעים, ולעגין פורשין בין האולם ולמזבח כדאיתא בפ' טרף בקלפי. (תוס' הרא"ש עירוביו ב.)

שימה מקובצת

להבי לא כתיב ומבל כו'. וח"ת והיאך ס"ד לומר דלכתוב וטבל ולשתוק מולקת, והא אנטריך (לקמן) [לעיל] (דף ת.) לומר שתהא קבלה לשם חטאת וגם דקבלה טעונה פון (לקמן דף מח:). וי"ל דה"ק לכתוב תרתי וטבל עם ולקח: מודה רבי שמעון בו'. פרש"י דלאו אורח כו'. שמעון בר. פרשיי דנחו חורת כרי. וקשה דאמרינן לקמן (דף פג.) שלמים שחמטן בהיכל כשרים וכרי משום שלא יהא טפל חמור מן העיקר ולא פסלינן משום דלאו אורח ארעא. ועוד דאמרינן התם עובד אדם עבודת רבו במהום רבו. משמע שחיר הוי אורח ארעא. לכך נראה לשפיר הוי חורה חרעה. נכך נרחה למורי דטעמא משום דחטאת טעונה לפון ובהיכל לא הוי לפון, דאפילו למ"ד (לקמן דף כ.) בין האולם ולמזבח הרוי לפון מודה דמבית החליפות קרי לפון וחים דונכים המניפות ואילך לא הוי לפון וכ"ש בהיכל עלמו (שמחילות) [שמחילת] ההיכל מפסקת: והאסר ר' שמעון ובר'. וקס"ד דפסול שלא לשמו נמי לימנהו ה וכ"ש פסול דחוץ לזמנו דלא יליף בה וכ"ש ששור זיון בומנו כלל משלמים, ולכך פריך לריש לקיש. ומשני דמודה לפסול אף חוץ לזמנו בה ר"ש. וה"ה דהוי מלי למימר אנן בשלא לשמו קיימינן [ולא] בפיגול, אלא דרונה לתרך לדבריו דאף בחוך מנט דרונט פנון מפרי דמף פוון לומנו דקפריך ליה מודה ר"ש דאף הוא פסול: א"ר יוסי בר' חגינא. עי' מוס' לקמן דף קד ע"ב [ד"ה לא]: ואיבעית אימא היקשא הוא. עיין תוס' מנחות דף עט ע"א [ד"ה דאי הוה פריך הכי הוה עכיד ק"ו משנוי בעלים. שאינו כד' עכודות כדין פיגול. וא"ת מ"מ איכא למיפרך ברן פיהוב זה עד מי מי היכו נכנים מה לשינוי בעלים שכן פוסל בזריי גלמה, חאמר בפיגול שאינו וא אסן מחשב מעבודה לעבודה. וחירן לר"מ דעבדינן ק"ו ממקום, ומה מהום כגוו שלמים דשלא לשמו לא פסל בהו חוץ לזמנו פסול בהו, מקום

(גיטין דף נד: ושם) דקאמר ר' יוסי כהן גדול ביום הכפורים יוכיח דכי אמר פיגול מהימן ור' יוסי סבירא ליה כר"ש בפ' הקומך זוטא הכהן מדם החטאת באלבעו ש וההיא לקיחה קבלה היא ומינה ילפינן – (מנחות דף יד.) דאין פיגול אלא בדבר הנעשה על מזבח החילון ולמאי

דאמר הכא דמודה הוא לפסול ניחא דפיגול לאו דוקא ועוד יש לפרש היינו שלא לשמה ולא נהירא ש: ובוה שלא לשמן בו'. תיתה תה לשלא לשתן שכן נוהג בד׳ עבודות תאמר בחוץ לזמנו שאינו נוהג אלא בזריקה וכי האי גוונא פריך לעיל (דף ד.) (מה לחוץ לומנו שכן כרת) כמו ויש לומר דאי הוה פריך הכי הוה עביד ק"ו משנוי בעלים דהוי לו כפיגל בזריקה ומיהו קשה מה לשנוי בעלים שכן פוסל בזביחה בפסח ס או לאו בזריקה לחודיה וי״ל דשלא לשמן € יוכיח וילפינן במה הלד משנוי הדש ושנוי בעלים: הג"ה תוך עורה מקדש. טעמא דרבי יהודה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף נט.) ולריך לדקדק לר׳ יהודה כיון דעזרה מקדש ° היכי משכחת לה בפסולין דאם ירדו לא יעלו וי"ל דמשכחת לה ובאותסן דירדו בלשכה או באולם או על גבי דף ועדיף לבן מאויר דאמר פ"ב (לקמן כו.) תלה ושחט פסול א"נ שחט על הרלפה ואח"כ נתן על הדף דהשתא ירדו י ול״ע דלקמן לו (דף קכ.) מבעיא להו (י ירדו מהו שיעלו ווי"ל דשחט על הרלפה ואח"כ נתן על הדף] להו ועוד יש לומר דמודה רבי יהודה בדמים לקמן (נט.) דבעי מזבח והדם לא עלה ברצפה ותו דלשון אם עלו דנקט היינו לדינא דקודם דאתא לי דוד וקדים

רלפה וקודם בנין שלמה. הג"ה:

בוא משום פיגול אלא הא והא רבנן ולא קשיא כאן בחמאות החיצונות כאן בחמאות הפנימיות חמאות החיצונות פשימא 6 לא כתיב בהו ומבל אצמריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב יולקח ואי אתי קוף רמי להו אידיה בעי למישקל זימנא אחריתי 🌣 כמאן דכתיב ומבל דמי ב [קמ"ל] להכי לא כתיב ומבל דמשמע הכי ומשמע הכי: רבי שמעון מכשיר בהילוך: א"ר שמעון בן לקיש מודה רבי שמעון בהולכת חמאות הפנימיות שמחשבה פוסלת בהו הואיל ועבודה שאין יו יכול לבטלה והאמר ירבי שמעון כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול א"ר (a יוםי ברבי חנינא מודה היה לפסול מקל וחומר ומה שלא לשמן שהוכשרו בשלמים פסול בחמאת חוץ לזמנו שפוסל בשלמים אינו דין שיפסול בחמאות יואשכחן חוץ לזמנו חוץ למקומו מגלן 🕫 אי מחוץ לומנו מה לחוץ לומנו שכן כרת אי משלא (יי לשמה שכן נוהג בבמה (חיוב) שלא לשמן במאי נוהג בפסח וחמאת פסח וחמאת בבמה לא קרבו ° ואיבעית אימא הקישא הוא ישלישי זה חוץ לזמנו פיגול [זה] חוץ למקומו אמר רבא אם תימצי לומר ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר יבין האולם ולמזבח צפון אין מחשבה מועלת בהולכת חטאות הפנימיות אלא מפתח אולם ולפנים

ואם תמצי לומר סבר לה כרבי יהודה דאמר תוְך עזרה מקדש אין מחשבה מועלת בהולכת סילוק בזיכין אלא מפתח היכל ולחוץ ואם תמצי לומר יסברים קרושת היכל ואולם חרא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ ואם תמצי לומריו תוך הפתח כלפנים אין מחשבה מועלת אפילויו פסיעה אחת אלא ח בכדי הושטת ידו ואם תמצי לומר סברים סהולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל: יא"ל אביין לאמוריה דרב חסדא בעי מיניה מרב חסדא ״הולכה בזר מהו א"ל כשרה ומקרא מסייעני ¹וישחטו את ₪ הפסח ויזרקו הכהנים את הדם ים מידם והלוים מפשימים מתיב רב ששת יאור יואונן

שנוי קדש הוא תאמר בחוץ למקומו דלא שאין מחיצה בבמה] וכל הבקעה מקומו עד סוף העולם: ומשני שלא לשמו במאי נוהג. באיזה קרבן אתה מוצא פסולו בפסח וחטאת והני בבמה לא קרבי דתנן לקמן (דף קיז.) כל הנידר ונידב קרב בבמה ושאינו נידר ונידב אינו קרב בבמה: ואיבעים אימא. חוץ למקומו מחוץ לומנו אתי ולא פרכינן שכן כרת דהיקשא הוא דאיתקש חוץ למקומו לחוץ לומנו בפ׳ שני (לקמן דף כת.) בקרא אחרינא בו דאמרינן אם האכל יאכל ביום השלישי זה מחשבת חוץ לזמנו לא יחשב לו פיגול יהיה קרא יתירא הוא לאחויי חוץ למקומו וכיון דאיתקוש גמרינן מהדדי ואין משיבין על ההיקש: אמר רבא אפ"ל ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר. לקמן בפ' שני (דף ב): בין האולם למובח לפון. חלק לפוני שבעורה שבין האולם ולמובח אע"ג דלא קרינן ביה על ירך המובח לפונה דהא במערבו של מובח הוא הוי לפון לענין שחיטת קדשי קדשים: אין מחשבה מועלת בחטאות כיו הפנימיות. אפילו לפסול: אלא מפסח האולם ולפנים. שאם חישב בהולכת הדם ממקום שחיטתו עד האולם אינה מחשבה שהרי אפשר לבטל הולכה זו לשחוט אצל פתח האולם אבל אי סבר כרבי יוסי דפליג אדרבי אלעזר בר׳ שמעוז ואומר אין לפון אלא כנגד המובח מקיר המזבח 📹 לפוני עד כוחל העורה לפונית הויא לה עבודה שאין יכול לבטלה דהא חטאת טעונה לפון לשחיטתה דכתיב במקום אשר תשחט העולה וגו' [ויקרא 1] ולפון בעולה כתיב _{וש}ם א]: ו**אח"ל.** ר' שמעון סבר לה כר' יהודה דאמר לקמן בפ' קדשי קדשים (נמ.) מוך עזרה מקדש כל רצפת העזרה בין האולם ולמזבח מקודשת להקטיר חלבים כמזבח עצמו דכתיב [מ״א מן ביום ההוא קדש המלך את חוך החצר ותניא לקתן (נט.) דברים ככתבן דברי ר' יהודה: **אין מהשבה מועלה**. לר׳ שמעון בהולכת בזיכי לחם הפנים שהן מתירין את הלחם כדם המתיר את הבשר וכקומץ המחיר את השיריים והלחם מתפגל במחשבת עבודת הבזיכים הואיל והן מחירין רבי בו שמעון אי כרבי יהודה סבר לה אין מחשבת הולכה מועלת בה לפסול אלא מפתח היכל ולחוץ משהגיע לפתח היכל עד שמגיע ליציאת אולם לרצפת העזרה שלפניו דבכל ההיכל לא מהניא מחשבה שהרי כל ההיכל כשר להושיב שם שלחן לסדר עליו עד הפתח ואולם כי עזרה 🗈 סבירא לן ומן האולם ולחוץ נמי לא מהניא מחשבה בהולכה שהרי אפשר להקטירו על רלפת העורה מיד אם ירלה נמלאת הולכתו עד המובח שלא ללורך: ה"ג ואת"ל סבר רבי שמעון קדושת אולם והיכל חדא היא אין מחשבה מועלה אלא מפסה אולם ולחוץ. כלומר ה׳ אמות של עובי כותל פתחו של אולם דבכל חללו של אולם לא מהניא דכפנים דמי וחון לפתח לא מהניא דאפשר להקטיר שם: ואם"ל סבר לה חוך פתח האולם כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה שלימה אלא בכדי הושטם ידו. עומד בפתח האולם ומושיט ידו לרלפה היינו הולכה ומהניא בה מחשבה: הכי גרסינן ואם סמלי לומר הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלם כלל. דהא הושטת ידו הולכה שלא ברגל היא: ויורקו הכהנים אם הדם מידם. [מידם] של שוחטין משמע ושוחטין זרים נינהו ואשמועינן קרא שהזרים לוקחין אותו מיד המקבל ומוליכין אותו לזרוק בחו: שיכור

כל קרבן שאינו על מובח החיצון כשלמים. שלמדנו מהם פיגול לכל בודה היה לפסול מקל וחומר. מכאן מתרצים ההיא דפ׳ המקין הזבחים אין בו משום פיגול לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.): בחטאות החילונות. אינה מפגלת יו דלא כתיב בהו וטבל אלא ולקח

> קבלה לקמן באיזהו מקומן (דף מת.): איצעריכא מהו דמימא הואיל וכמיב ולקת. דמשמע הוא בעלמו יקח: ואי אתי קוף ורמי להו אידיה. על אלבעו בעי מיהדר ומשקל אלמא ולקח נמי האלבעו קאי שיטבול הלבעו אימא כמאן דכתיב וטבל דמי: להכי לא כתביה דו טבילה. בהדיא אלא כתב קבלה מו ומדסמכיה אאלבעו מו ונתן הוא דיליף יו לטבול אלבעו שלריך ליקח בעלמו ולטבול יוו דמשמע הכי דלח תהא טבילת אלבע עבודה ייו חשובה בהן לפגל מדלא אחשבה קרא להצריכה בפירוש ב ומשמע הכי שלריכה היא לטבול כחטאות כאו (ו) החיצונה ולא דלישקל קוף ולירמייה לדם על האלצע דבעינן לקיחת אנבע מעליותא דולהח נמי אחלבע קחי: שחי חפשר לבטלה. ◦ דלאו אורח ארעא לשחוט בהיכל ועל כרחו הוא שוחטו בעזרה ומוליכה בהיכל לקרנות מזבח פנימי ולהזאת פרוכת: כל שחינו. כל קרבן שחין מתן דמו על מזבח החילון לאפוקי חטאות הפנימיות וקס"ד דה"ה לפסול דשלא לשמו: מודה הוא ביו לפסול. נהי דאין בהן פיגול להתחייב כרת על אכילתו אבל מודה הוא דמחשבה חוץ לזמנו פוסלתו מק"ו. והכי נמי הוה מלי לתרולי ליה אנן במחשבה שלא לשמו קיימינא דפסלה בהו אלא דבעי רבי יוסי בר׳ חנינא לאשמועינן דמחשבת חוץ לזמנו פסלה בהו לר"ש: חוץ לזמנו הפוסל בשלמים כו'. ומיהו כרת לא נפקא לן בו מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמו אתי ודיו להבא מן הדין להיות כנדון: חוץ למקומו מנא לן. דהא חוץ למקומו נמי בשלמים כתיב ומינייהו גמרינו לכל הזבחים ולר׳ שמעון דלח גמר מינייהו אלא חיצונות כמותן מנ"ל דפסלה בפנימיות: אי מחוץ לומנו. במה מלינו: אי משלא לשמו. ובק"ו כדלעיל: שכן נוהג בכמה. [בקרבן במת יחיד בשעת היתר הבמות שהרי

ל) ולקמן מג. מו: שבועות ז.ן, ו ירושלמי יומא פ״ה ה״א., יוקרא ד, ע) עיי לקמן מד:

ח) ויקרא ד, ע) עיי לקמן מד:
תוד״ה בדבר, מ״ט דלא נהירא.
צ״ק., י) ע' לש״ן וח״ג. וע״ע
בטה״ק, ל) עי לקמן נא תוד״ה תן בסה"ד:

הגהות הב"ח

(א) גם' פשיטא הא לא כתיב: (ב) שם זימנה החריתי אימא משלא לשמר וכו׳ לשמר במאי: (ו) רש"י ד"ה להכי לא וכו׳

גליון הש"ם

[גמרא ואבע"א הקישא הוא. עי לקמן לף נע"ב]: רש"י ד"ה שא"א לבמלה דלאו אורח ארעא. ע' לקמן סגע"ל מוס' או עא. ע לקתן טו. ע ל מוט ד"ה שכן: תום" ד"ה ומה ובו" או בזריקה לחודיה. היינו דבש"ב פוסל בזורק לשם חתרים חבל בפיגול חינו פוסל חלח במחשב ע"מ לאכול או להקטיר למחר אבל של משוכל מו השקשי למחר. אבל קשה לא בזורק בשביל מחר. אבל קשה דמה מירלו דשלא לשמן יוכיח הא בשלא לשמן ג"כ הכי הוא דפוסל בזורק לשם עולה וא"כ פרכיון מה בזורק לשם עולה וא"כ פרכיון מה להנך שפוסלים בזריקה לחודה. אח"ו מלאתי שעמד בזה בל"ק ותירולו אינו מובן ע"ש: ד ומנחות נו ע"ב תום' ד"ה כבש:

מוסף רש"י

שלישי. אם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי, ומוקי והם השפנתים ביום השנישי, ותוקי ליה חנה לקמן במחשב בשעם עבודה לחכול מוצחו ביום השלישי הכמוב מדבר: זה חרץ לומגר. דשלישי חוץ לומן אכילת שלמים הוא: פיגדל. דכמיב בסיפיה הוא: פיגדל. דכמיב בסיפיה החת: פיגוד. דכחיב בסיפיה דקרא פגול יהיה קרא יחידה הוא לרבות חוץ למקומו, ומסתברא דאמחשבת חוץ למקומו מוקמיץ לה ולא אמחשבת שאר פסלות כגון לשפוך דמו על הרלפה או ע"מ לטפון דמו על הרכפה חו ש"מ לערכו נדם הספולין, דדמי לחון לומנו קתרבי בהאי קרא וחון למחילה דמי לחוץ לומן (ההכן בחן. ברון האולם ולמזבח צפון. שרא מערכו אל מזכח ובלנד שיהא חלק לפונו של עורה, אל מייכון או מייכון או מייכון או מייכון אבל מורחו של מובח ללד שער נקנור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר נקנור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי׳ חלק לפוני דקילא קדושתיה דהוא מקום דריסת ישראל ובהנים, י"א אמה מקום דריסת ישראל מן השער ולפנים וי"א אמה (עד) יטפער ולפנים אי כן מתהי (מו)
[עוד] לגד המוצח מקום דריקת
הכסנים (דהדן ב.) קדושת היכל
ואולם חדא היא. וכל עצודות
המחורות בהיכל אי הוה עציד להו באולם שלפניו מיתכשרי ומקרי מועל (עפ"י עירוביו אהל מועד (עפ"י עירובין ב.) לאמוריה. המתרגם לרכים מה שהוא לוחש לו נשעת הדרשה (טוטה מ.) ויזרקו הכהגים מידם. מידם של שומטים שהם זרים שחזרו וקבלו הדם מיד הכהן המקבל והוליכוהו אל הזורק (יומ

שינויי נוסחאות

אן כ"ל אין חייבין עליו משום (כי"צ ור אי). וכ"ה להלן בסמוך ובדף מג א. ונוח אליבא דר"י בר" מינא להלן דמודה ר"ש לססול ורק חיוב לכת אין בו: בן נ"ל

ניתין (בייש, כייש מי מס בר: זן ככמס"" לזמר שב הדם בר הייש לוכו" בו או "בין ליש איש במחוד (בייש: זן "מי איש במחוד (בייש: זו "מי אל או במקר" מנוני מיש במחוד למו אלא במר בה (בייש: זן במחי" או במחוד במחיד במוד במחיד במח במזבח היינו כשרים להקטיר עליה אבל פסולים לא ועי"ל דמודה כו' ווכללחמו פו 6 ד"ה כנש מניון. ועי' רש"ח וח"ג וגדיוו: